

II. Działania prewencyjne Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

1. Formy i kierunki działalności prewencyjnej KRUS

Zgodnie z art. 63 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników działania na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym rolników prowadzone były poprzez:

- 1) analizowanie przyczyn wypadków i chorób zawodowych;
- 2) prowadzenie dobrowolnych nieodpłatnych szkoleń i instruktażu dla ubezpieczonych na temat zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym;
- 3) upowszechnianie wśród ubezpieczonych wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia;
- 4) podejmowanie starań o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników.

W celu zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i chorobom zawodowym Prezes Kasy w porozumieniu z Radą Rolników, ministrami właściwymi do spraw: zabezpieczenia społecznego, rozwoju wsi oraz zdrowia określił zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, będące zaleceniami dotyczącymi wyposażenia gospodarstwa, zabezpieczenia osób pracujących oraz sposobu wykonywania czynności związanych z działalnością rolniczą. Ustanowione w 1995 roku przez Prezesa Kasy *Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym* zostały w 2008 roku w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej oraz Radą Ubezpieczenia Społecznego Rolników uaktualnione i dostosowane do obowiązujących w krajach Unii Europejskiej unormowań prawnych oraz dobrych praktyk rolniczych.

Ponadto art. 56 ustawy o u.s.r. umożliwił Prezesowi KRUS dochodzenie od dostawców wyrobów i usług dla rolnictwa, których wadliwość była wyłączną lub główną przyczyną wypadków przy pracy rolniczej albo choroby zawodowej, zwrotu wypłaconych poszkodowanym rolnikom świadczeń z tytułu ubezpieczenia.

W oparciu o analizę przyczyn i okoliczności występujących wypadków oraz chorób zawodowych rolników ubezpieczonych w KRUS Prezes Kasy określił kierunki działań prewencyjnych. Do kierunków tych zalicza się:

- oddziaływanie na zmniejszenie liczby wypadków powodujących upadki osób, pochwycenia przez ruchome części maszyn oraz wypadków przy pozyskiwaniu i gospodarczej obróbce drewna;
- dostosowywanie działań zapobiegawczych do występującej w danym rejonie produkcji rolniczej i związanych z nią zagrożeń wypadkowych oraz chorób zawodowych;

- popularyzowanie wśród dzieci i młodzieży oraz ich rodziców wykazu prac szczególnie niebezpiecznych, których nie powinny wykonywać dzieci do lat 15. oraz zwracanie uwagi na zagrożenia występujące w środowisku wiejskim;
- promowanie wśród rolników bezpiecznych wyrobów i ochron osobistych, których stosowanie zmniejsza lub likwiduje zagrożenia wypadkowe;
- oddziaływanie na społeczeństwo wiejskie w zakresie dbałości o bezpieczeństwo pracy rolniczej oraz poprawę warunków pracy i estetykę w obejściach gospodarskich poprzez prowadzenie konkursów na bezpieczne gospodarstwo rolne;
- prowadzenie szkoleń połączonych z pokazami, podczas których rolnicy mogą się zapoznać z zasadami działania i prawidłowej eksploatacji maszyn oraz ich praktycznym posługiwaniem się;
- inspirowanie służb ratowniczych i innych powołanych do tego osób, do prowadzenia praktycznej nauki udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej dla rolników i ich dzieci;
- współpracę z instytucjami i organizacjami, a także aktywnym wiejskim na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.

Wszystkie jednostki organizacyjne KRUS zostały zobowiązane do doskonalenia dotychczas wypracowanych form prewencji i poszukiwania nowych, aby oddziaływanie na środowisko wiejskie było bardziej skuteczne.

Prezes Kasy polecił także prowadzenie planowej działalności prewencyjnej opartej na analizie przyczyn i okoliczności wypadków, ocenę skuteczności prowadzonych dotychczas działań, adresowanie działań w większości do osób ubezpieczonych w KRUS i systematyczne ich nadzorowanie.

Działania prewencyjne należało prowadzić i dokumentować zgodnie z obowiązującymi w Zintegrowanym Systemie Zarządzania KRUS procedurami.

2. Analiza przyczyn wypadków i chorób zawodowych

W celu rozpoznania występujących zagrożeń w gospodarstwach rolnych analizowano przyczyny i okoliczności wypadków przy pracy rolniczej oraz chorób zawodowych rolników.

Inspektorzy ds. prewencji w czasie prowadzenia postępowań powypadkowych (w oparciu o zeznania poszkodowanych i świadków zdarzenia, ustalenia dokonane w trakcie oględzin miejsc i przedmiotów związanych z wypadkami, dokumentację medyczną związaną z udzieleniem pierwszej pomocy lekarskiej, dokumentację organów ścigania) ustalali przyczyny i okoliczności zgłoszonych do KRUS zdarzeń wypadkowych. Badali stosowane metody pracy oraz stan środków technicznych, przy użyciu których doszło do wypadku.

W 2009 roku przeprowadzono analizę przyczyn i okoliczności zgłoszonych wypadków i chorób zawodowych rolników wykorzystując program komputerowy WypRol, służący do ewidencji i analizy zgłoszonych zdarzeń wypadkowych.

Ponadto w Biurze Prewencji i Rehabilitacji na podstawie otrzymanej z OR KRUS dokumentacji powypadkowej dokonano analizy przyczyn i okoliczności wypadków śmiertelnych oraz chorób zawodowych, zakończonych wydaniem decyzji przyznającej jednorazowe odszkodowanie.

Ustalenie przyczyn wypadków stanowiło podstawę do sformułowania zaleceń prewencyjnych dla rolników, dostosowania programu szkoleń z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym do występujących w danym rejonie zagrożeń, planowania stosownych do zagrożeń pozaszkoleniowych działań prewencyjnych, wszczęcia postępowań regresowych i prewencyjnych wobec producentów wadliwych środków produkcji, a także stanowiło źródło informacji o wypadkach z udziałem maszyn i urządzeń rolniczych.

3. Dobrowolne nieodpłatne szkolenie i instruktaż dla ubezpieczonych na temat zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym

Oddziały regionalne i placówki terenowe KRUS organizowały szkolenia z zakresu wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym oraz spotkania i pogadanki na temat zagrożeń podczas pomagania przy pracy i zabawy dzieci w gospodarstwie rolnym.

Szkolenia prowadzili inspektorzy posiadający wieloletnie doświadczenie w pracy prewencyjnej i szeroką znajomość tematów związanych z bezpieczeństwem pracy w rolnictwie oraz umiejętności przekazywania wiedzy.

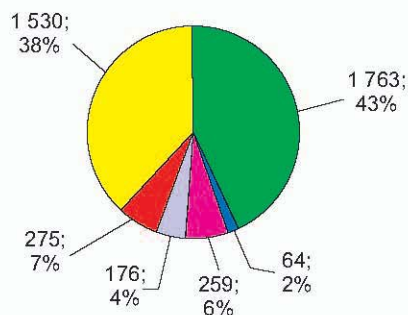
Przeprowadzono ogółem **4 067** (w 2008 roku 3 922) **szkoleń z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym oraz spotkań i pogadań na temat zagrożeń podczas pomagania w pracy i zabawy dzieci w gospodarstwie rolnym**. Uczestniczyło w nich ponad 151 500 rolników i ich dzieci oraz osób związanych ze środowiskiem wiejskim.

Odbyło się:

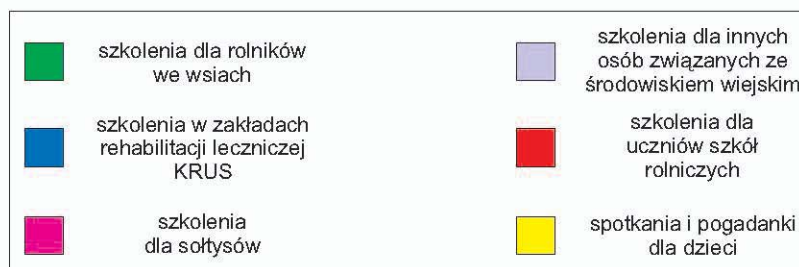
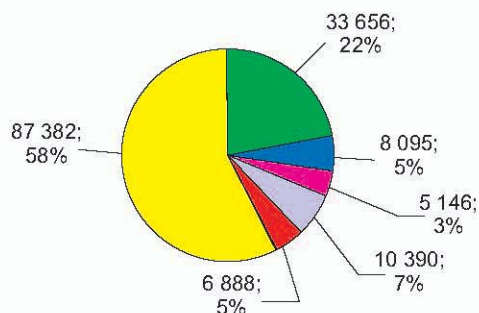
- 2 537 szkoleń z zakresu bhp z udziałem ponad 64 tys. rolników, sołtysów, innych osób mieszkających na wsi, a także uczniów szkół rolniczych;
- 1 530 spotkań i pogadań poświęconych zagrożeniom i bezpiecznym zachowaniom podczas pracy, zabawy oraz przebywania w gospodarstwie rolnym, w których wzięło udział ponad 87 tys. uczniów wiejskich szkół podstawowych i gimnazjów oraz dzieci wiejskich uczestniczących w różnych formach wypoczynku i spotkaniach.

Szkolenia przeprowadzono dla rolników i członków ich rodzin z 4,8 tys. wsi, tj. ponad 12 % sołectw w kraju.

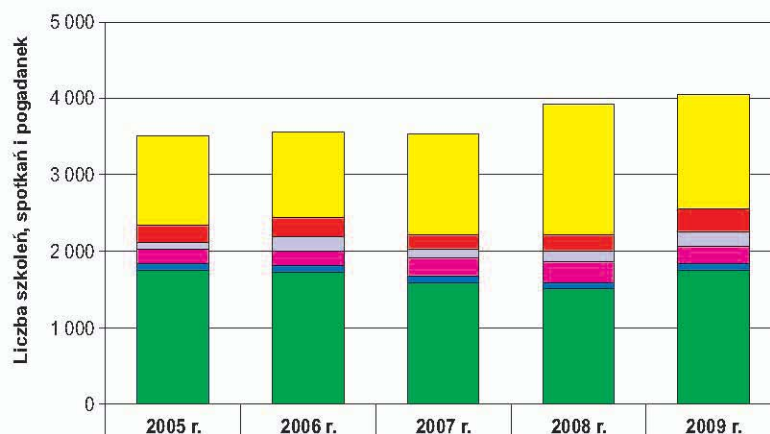
Liczba szkoleń, spotkań i pogadań z zakresu bhp w 2009 roku według grup odbiorców

Liczba uczestników szkoleń, spotkań i pogadań z zakresu bhp w 2009 roku według grup odbiorców

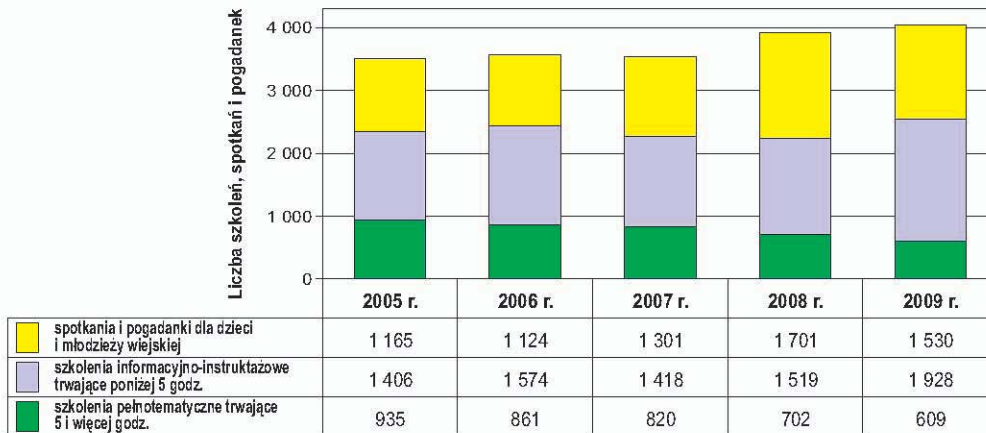

Liczba szkoleń, spotkań i pogadań z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym przeprowadzonych przez OR KRUS w latach 2005-2009 według grup odbiorców

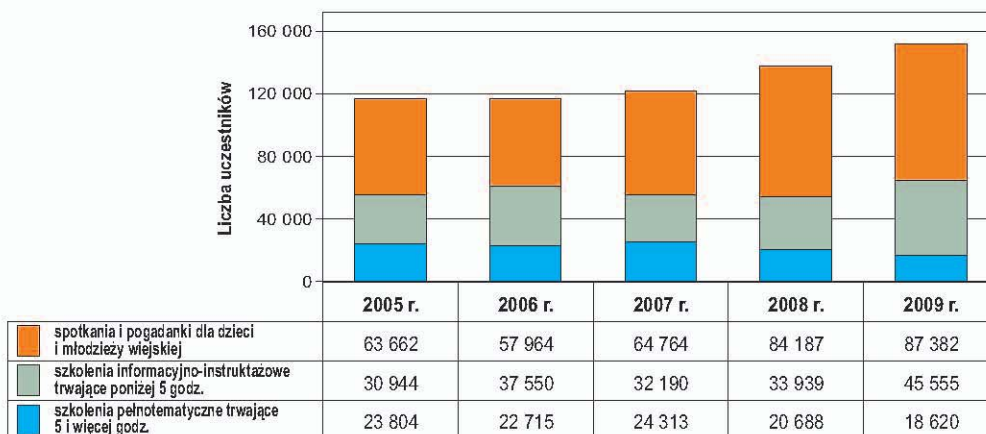

	spotkania i pogadanki dla dzieci	1 165	1 124	1 301	1 701	1 530
	szkolenia dla uczniów szkół rolniczych	215	236	216	209	275
	szkolenia dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim	80	203	98	156	176
	szkolenia dla sołtysów	208	196	260	272	259
	szkolenia w zakładach rehabilitacji leczniczej KRUS	84	79	73	76	64
	szkolenia dla rolników we wsiach	1 754	1 721	1 591	1 508	1 763

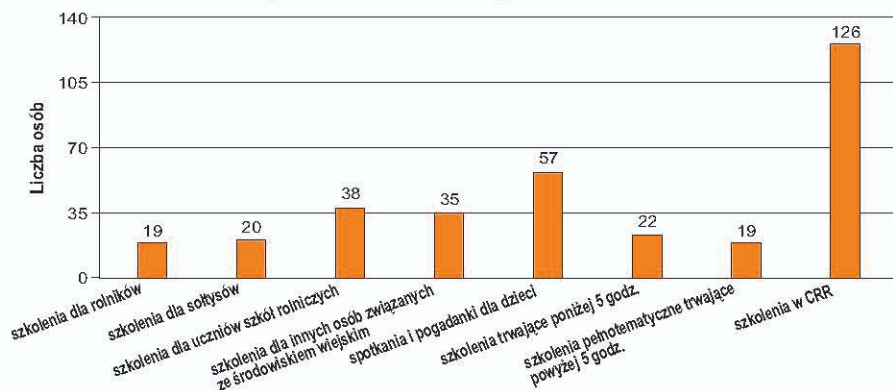
Liczba szkoleń pełnotematycznych i informacyjno-instruktażowych oraz spotkań i pogadarek z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w latach 2005-2009

Liczba uczestników szkoleń pełnotematycznych i informacyjno-instruktażowych oraz pogadarek z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w latach 2005-2009

Średnia frekwencja na szkoleniach, spotkaniach i pogadankach z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w 2009 roku

Szkolenia z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w 2009 roku
– dla rolników, sołtysów i uczniów szkół rolniczych –

Lp.	OR KRUS	Liczba szkoleń					Liczba uczestników szkoleń				
		dla rolników		dla sołtysów	dla uczniów szkół rolniczych	dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim	dla rolników		dla sołtysów	dla uczniów szkół rolniczych	dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim
		ogółem	w tym w CRR				ogółem	w tym w CRR			
1.	dolnośląskie	83	14	8	20	0	3 347	2 239	94	1 687	0
2.	kujawsko-pomorskie	115	0	17	27	1	2 226	0	274	846	19
3.	lubelskie	179	0	41	35	15	4 588	0	1 037	969	445
4.	lubuskie	36	0	1	5	2	676	0	14	148	76
5.	łódzkie	107	0	15	21	11	2 003	0	463	487	218
6.	małopolskie	129	0	6	6	12	2 840	0	90	201	481
7.	mazowieckie	270	0	40	47	43	2 969	0	892	1 731	3 172
8.	opolskie	26	0	13	6	4	769	0	152	151	80
9.	podkarpackie	135	27	33	12	24	4 265	2 586	173	630	603
10.	podlaskie	123	0	18	21	22	1 890	0	456	761	440
11.	pomorskie	67	0	4	6	0	1 414	0	91	149	0
12.	śląskie	106	0	5	11	27	3 035	0	57	257	960
13.	świętokrzyskie	89	0	27	1	6	1 665	0	672	28	164
14.	warmińsko-mazurskie	73	0	2	4	1	1 326	0	25	106	10
15.	wielkopolskie	174	14	20	35	8	4 543	1 366	490	1 436	220
16.	zachodniopomorskie	115	9	9	18	0	4 195	1 904	166	803	0
	Ogółem	1 827	64	259	275	176	41 751	8 095	5 146	10 390	6 888

Szkolenia, spotkania i pogadanki z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w 2009 roku
– dla dzieci i młodzieży wiejskiej –

Lp.	OR KRUS	Liczba szkoleń, spotkań i pogadań				Liczba uczestników szkoleń, spotkań i pogadań				Liczba szkół, w których prowadzono szkolenia, spotkania i pogadanki			
		dla uczniów szkół podstawowych	dla uczniów w gimnazjach	dla dzieci podczas wakacji	inne	dla uczniów szkół podstawowych	dla uczniów w gimnazjach	dla dzieci podczas wakacji	inne	dla uczniów szkół podstawowych	dla uczniów w gimnazjach	dla dzieci podczas wakacji	inne
1.	dolnośląskie	38	17	5	1	3 136	2 695	303	50	35	16	3	0
2.	kujawsko-pomorskie	65	35	7	6	3 960	2 064	254	254	55	28	2	7
3.	lubelskie	109	35	18	7	5 545	1 063	1 117	154	69	29	14	5
4.	lubuskie	12	1	1	1	874	33	50	22	12	0	0	0
5.	łódzkie	77	24	2	2	3 076	1 960	90	124	52	18	1	3
6.	małopolskie	50	16	2	2	2 748	845	395	140	45	14	0	0
7.	mazowieckie	174	37	2	2	6 779	1 461	205	27	100	32	0	2
8.	opolskie	21	5	11	2	1 450	543	220	90	21	5	2	1
9.	podkarpackie	89	36	10	1	7 769	3 351	890	19	87	35	4	1
10.	podlaskie	64	79	15	2	3 562	4 189	638	42	55	59	0	0
11.	pomorskie	42	13	12	6	2 225	518	536	126	37	8	0	2
12.	śląskie	54	36	2	3	5 061	1 689	110	174	46	28	0	1
13.	świętokrzyskie	23	16	6	5	1 095	919	233	304	36	23	7	23
14.	warmińsko-mazurskie	33	17	2	0	1 760	394	133	0	31	17	2	0
15.	wielkopolskie	84	14	13	13	4 855	666	726	485	69	13	10	11
16.	zachodniopomorskie	44	6	2	1	2 815	301	50	20	44	6	2	0
	Ogółem	979	387	110	54	56 710	22 691	5 950	2 031	794	331	47	56

Podczas szkoleń z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym prezentowano tematy:

- informacja o KRUS i podstawowe problemy związane z ubezpieczeniem społecznym rolników;
- zagrożenia zdrowia i życia rolników;
- zasady bezpiecznej pracy z maszynami i urządzeniami rolniczymi;
- zasady bezpiecznej pracy przy obsłudze zwierząt;
- bezpieczeństwo w transporcie rolniczym;
- bezpieczeństwo w pracy na wysokości, w zagłębieniach i zbiornikach;
- zasady bezpiecznej pracy ze środkami chemicznymi;
- bezpieczne użytkowanie instalacji i urządzeń elektrycznych;
- udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach.

Program szkoleń dostosowywano do występującej w danym rejonie produkcji, istniejących zagrożeń wypadkowych rozpoznawanych w wyniku analizy wypadków, przeglądów i wizytacji gospodarstw.

W trakcie szkoleń i spotkań z rolnikami upowszechniano uaktualnione w 2008 roku *Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym*. Odczytywano Apel Prezesa KRUS i przekazywano materiały popularyzatorskie.

W 2009 roku w celu rozpowszechnienia wśród rolników wydano:

- plakat – Apel Prezesa KRUS do rolników o stosowanie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym (nakład 15 tys. egz.);
- ulotkę prewencyjną na temat szkodliwego oddziaływania azbestu na organizm ludzki (nakład 600 tys. egz.);
- kalendarz dla rolników na 2010 rok (nakład 100 000 egz.);
- poradniki i broszury dla rolników z serii „Dobre praktyki bhp”, opracowane w ramach realizacji programu wieloletniego „Dostosowanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej” (dwa poradniki: „Dobre praktyki BHP w chowie i hodowli zwierząt gospodarskich” – 7 000 egz., „Dobre praktyki BHP w zakresie upraw w rolnictwie” – 6 000 egz.; osiem broszur: „Dobre praktyki BHP w chowie bydła” – 10 000 egz., „Dobre praktyki BHP w chowie i hodowli koni” – 6 000 egz., „Dobre praktyki BHP w chowie i hodowli drobiu” – 8 000 egz., „Dobre praktyki BHP w chowie i hodowli trzody chlewnej” – 13 000 egz., „Dobre praktyki BHP przy uprawie i zbiorze roślin okopowych” – 10 000 egz., „Dobre praktyki BHP przy siewie, uprawach i zbiorze zbóż” – 15 000 egz., „Dobre praktyki BHP przy uprawie i nawożeniu gleby” – 14 000 egz., „Dobre praktyki BHP przy pielęgnacji i ochronie roślin” – 15 000 egz.).

Ponadto Oddziały Regionalne KRUS otrzymały na płytach DVD i CD, opracowany na zlecenie Kasy, film edukacyjny dla rolników pt. *Zadbaj o zdrowie i bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym* (600 płyt).

PREZES
KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Warszawa, marzec 2009 r.

Szanowni Rolnicy,

Z roku na rok maleje liczba wypadków przy pracy rolniczej. Jest to w znacznym stopniu wynik wieloletniej działalności prewencyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. To także efekt coraz większej Państwa wiedzy o zagrożeniach związanych z prowadzeniem gospodarstwa.

Kasa systematycznie upowszechnia tematykę bezpieczeństwa pracy. Prowadzi szkolenia, konkursy, pokazy i inne działania edukacyjne. Promuje maszyny, urządzenia rolnicze i ochrony osobiste zwiększające bezpieczeństwo w gospodarstwie rolnym. Nieodpłatnie przekazujemy materiały popularyzatorskie, pomagamy w rozpoznawaniu i eliminacji zagrożeń w gospodarstwach.

Apeluję do Państwa o rozważenie i stosowanie zasad bezpieczeństwa pracy przy wykonywaniu wszelkich czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej.

Polecam szczególnej Państwa uwadze „**Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym**”, wydane w formie broszury i dostępne na stronie internetowej Kasy. Dokument ten został ustanowiony w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministrem Pracy i Polityki Społecznej, Ministrem Zdrowia i Radą Rolników. Zawiera on podstawowe zalecenia dostosowane do obowiązujących w krajach Unii Europejskiej unormowań prawnych dotyczących warunków pracy rolników. Odnosi się on do wyposażenia gospodarstwa, bezpieczeństwa ludzi, a także sposobu wykonywania pracy rolniczej.

Praktycznym sprawdzianem znajomości „**Zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym**” jest Państwa bezpieczeństwo i zdrowie. To także sposób na skuteczne ograniczenie ryzyka wypadkowego, chorób zawodowych i uniknięcie osobistych tragedii.

Henryk Jurek

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Centrala w Warszawie – Biuro Prewencji i Rehabilitacji
00-608 Warszawa, al. Niepodległości 190, tel. 022 592 64 00, fax 022 592 66 50
info@krus.gov.pl; www.krus.gov.pl

Materiały popularyzatorskie przekazane do OR KRUS w 2009 roku

KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Rolliska!

Czy wiesz, że w Twoim otoczeniu mogą znajdować się wyrobki zawierające azbest, groźny dla życia i zdrowia ludzi.

Tęsi materiał i różnorodny materiał, został zastosowane w produkcji m.in.:

- płyt cementowych i ceramicznych cegieł, KARBÓL, stosowanych do pokrycia dachów i elewacji klatek budowlanych,
- mur i kształtek z włókna szklanego oraz szale, stosowanych w budowie instalacji wodno-ściekowej.

W wyniku korozji, gwałtu i uszkodzeń mechanicznych przy zabudowie-remontach, oraz uszkodzeń innych wyrobów azbestowych, takich jak: izolacje, okna i ogólnowalowe części instalacji elektrycznych i elektroenergetycznych, nieszkodliwe gazy i włókna azbestu przedostają się do powietrza, a następnie podczas wycieczki skierują do płuc, gdzie powodują na zaważce.

Azbest może spowodować choroby układu oddechowego, nowotwory śródwłókniste i nowotwory złośliwe w innych częściach ciała, takich jak: naczynia krwionośne i tkanki miękkie.

Pamiętaj!

Kontroluj systemy czyszczenia stacji wodociągowej i azbestu!
 Inwentaryzacja wyrobów azbestowych azbest i azbesty ich stężenie może zostać doborowo kontrolowane stosowane w populacji zdrowej, a w odpowiednich formach. Po wypełnieniu formularza przekaż do urzędu gminy.

Nie używaj sam wyrobów zawierających azbest!
 Uważaj, nie dotykaj i oddychaj niebezpiecznych (także zalewany) jest do działania szkodliwych substancji (także), zapyłki są wyprzedzające firm, posiadające odpowiednie oznaczenia.

Nie używaj narzędzi odporne azbestowemu!
 Przy montażu azbestu powinny być przede wszystkim następujące zasady:

- strefy prac odizolować i oznaczyć tablicą informującą o zagrożeniu azbestem
- wywleki z azbestu musi być tylko w miejscu
- nie stosować narzędzi mechanicznych (młot, łopata, szlifarka kątownik)
- nie kłusować i nie brać odpadki, nie wrzucać ich z wysokości
- odpady transportować w zamkniętych (maks. 0,2 m³) i oznakowanych opakowaniach (maks. 0,2 m³)
- składować odpady w specjalnych składowiskach
- nie używać środków ochrony indywidualnej, w szczególności składować razem z odpadami azbestowymi

Wyrobki zawierające azbest powiny być oznaczone w Twoim gospodarstwie do 2010 roku!
 Istotną rolę w ochronie bezpieczeństwa, i montażu azbestu, oraz innych szkodliwych substancji należy wykonać w ramach prac, powołanych i wypracowanych.

UWAGA! AZBEST

a

Ulotka prewencyjna

Film dydaktyczny do prezentowania rolnikom

PRACUJ BEZPIECZNIE!

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

2010

Wskaźnik wypadkowości w rolnictwie indywidualnym w 2008 roku
 Średni wskaźnik wypadkowości w rolnictwie indywidualnym w 2008 roku wyniósł 100,00 przypadków na 1000 pracowników.

Wskaźnik wypadkowości w 2008 roku
 - wskaźnik regionu 11,7
 - ogólnopolski 100,00

- 12 180-214 -
- 20 180-214 -
- 34 180-214 -
- 71 180-214 -
- 114 180-214 -

Wskaźnik wypadkowości w 2008 roku
 - wskaźnik regionu 11,7
 - ogólnopolski 100,00

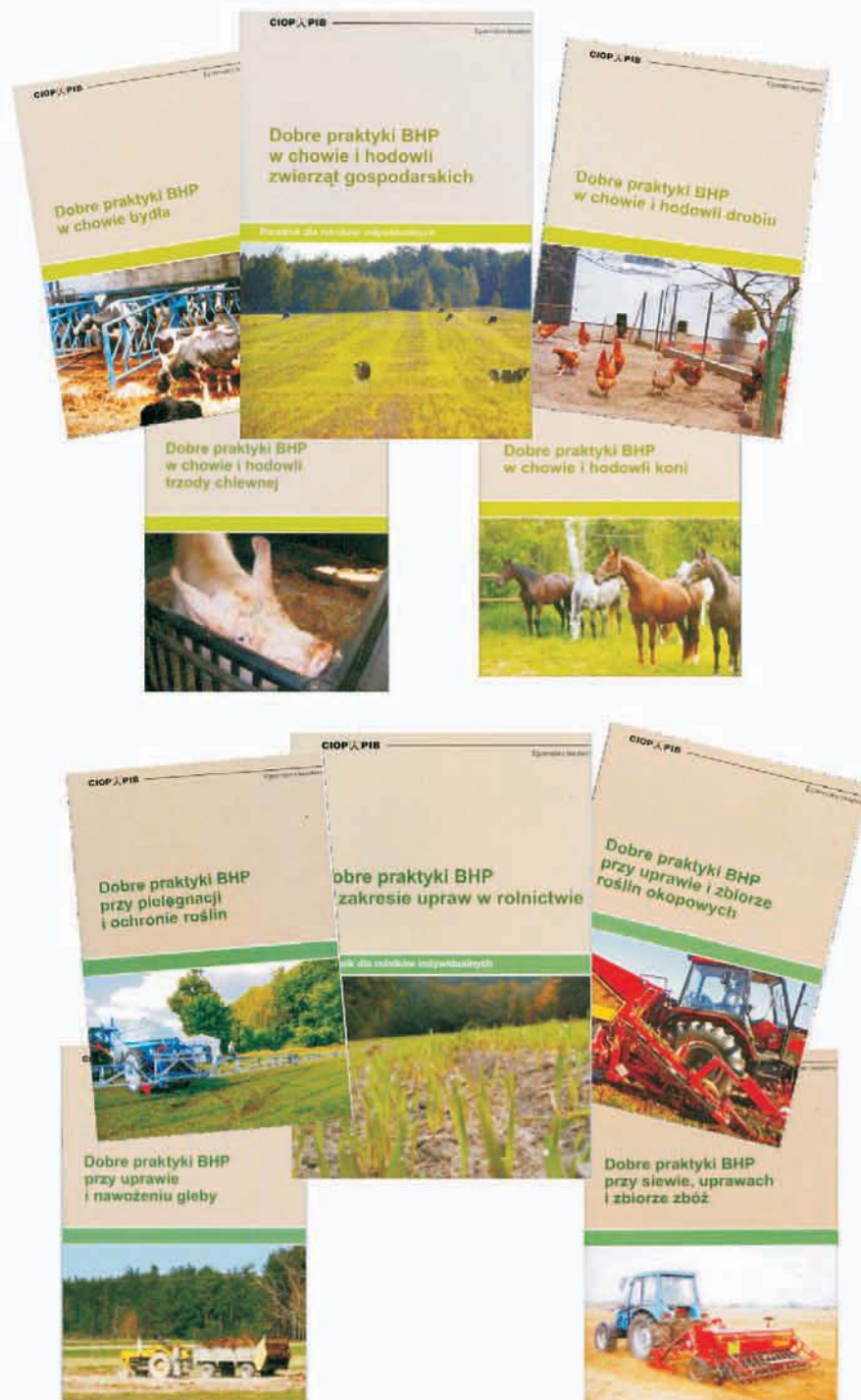
Wskaźnik wypadkowości w 2008 roku
 - wskaźnik regionu 11,7
 - ogólnopolski 100,00

PRACUJ BEZPIECZNIE!

Grudzień 2010

Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
1 Andrzej Buziak	2 Andrzej Buziak	3 Tomasz Dąbrowski	4 Andrzej Buziak	5 Andrzej Buziak
8 Marek Makowski	9 Leszek Wójcik	10 Jacek Pęczak	11 Dariusz Sadowski	12 Dariusz Sadowski
15 Tomasz Dąbrowski	16 Andrzej Buziak	17 Tomasz Dąbrowski	18 Tomasz Dąbrowski	19 Tomasz Dąbrowski
22 Dariusz Sadowski	23 Marek Makowski	24 Tomasz Dąbrowski	25 Dariusz Sadowski	26 Dariusz Sadowski
29 Dariusz Sadowski	30 Dariusz Sadowski	31 Marek Makowski		

Kalendarz dla rolników

*Poradniki i broszury z serii „Dobre praktyki bhp” opracowane w ramach programu wieloletniego pn. „Dostosowywanie warunków pracy w Polsce do standardów UE”.
Nakład wydany ze środków KRUS*

Szkolenia wzbogacano filmami, tematycznymi wystąpieniami multimedialnymi i pokazami. Na zakończenie szkoleń organizowano konkursy wiedzy nt. bhp w gospodarstwie rolnym.

Dzieci wiejskie, ich rodziców i nauczycieli zapoznawano z wykazem prac i czynności szczególnie niebezpiecznych, których nie należy powierzać dzieciom do lat 15. w gospodarstwie rolnym. Wręczano kolorowe wydawnictwa i inne materiały prewencyjne oraz kolorowe odbłaski dla dzieci, które zakupiono w ilości 300 tys. Ponadto dzieci rolników, przebywające w okresie wakacyjnym na organizowanych przez KRUS turnusach rehabilitacyjnych, otrzymały skierowany do nich *List Prezesa KRUS* i płyty CD z filmem animowanym pt. *Rodzina Porażków* cieszącym się dużą popularnością wśród najmłodszych i nauczycieli.

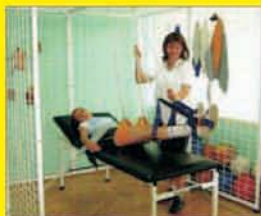
Materiały popularyzatorskie dla dzieci

CRR w Iwoniczu Zdroju

Wodny Świat - CRR w Horyńcu Zdroju

Indywidualna rehabilitacja

Drogie dzieci,

W tym roku specjalnie dla Was przygotowaliśmy 1600 miejsc na dziewięciu wakacyjnych turnusach rehabilitacyjnych.

Ten 21-dniowy wypoczynek wspomaga leczenie wad postawy i schorzeń dróg oddechowych. Od 1993 roku na turnusach przebywało ponad 20 tysięcy dzieci rolników uprawnionych do świadczeń Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

W trosce o Wasze zdrowie i dobre samopoczucie zapewniamy Wam wypoczynek i dostęp do specjalistycznych zabiegów leczniczych w nowoczesnych Centrach Rehabilitacji Rolników w Iwoniczu Zdroju, Jedlcu, Horyńcu Zdroju, Szklarskiej Porębie oraz we współpracujących z Kasą sanatoriach. Opiekująca się Wami kadra medyczna wyraża zgodną opinię, że nie ma bardziej zdyscyplinowanych i miłszych pacjentów.

Podczas każdego turnusu wychowawcy organizują Wam w czasie wolnym od zajęć rehabilitacyjnych różne zabawy i konkursy. Uczestniczcie w pogadankach o zasadach bezpiecznej pracy oraz ochronie zdrowia, i życia w środowisku wiejskim. Wszystko to ma na celu umiejętne wykorzystanie przez Was po powrocie do domu zdobytej wiedzy.

W każdym gospodarstwie rolnym jest wiele codziennych, uciążliwych prac. Również Wam powierzane są niektóre obowiązki. Aby wiedzieć, jak prawidłowo i bezpiecznie pomagać w gospodarstwie, po powrocie do domu obejrzyjcie razem z Rodzicami film rysunkowy, przygotowany specjalnie dla Was.

Życzę Wam, Drogie Dzieci, dużo zdrowia, udanych wakacji i bardzo dobrych wyników w dalszej nauce.
Serdecznie pozdrawiam.

PREZES
KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Henryk Smolarz
Henryk Smolarz

Warszawa, lato 2009 r.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Centrala w Warszawie

00-608 Warszawa, al. Niepodległości 190, tel. 022 592 64 00, fax 022 592 66 50
info@krus.gov.pl; www.krus.gov.pl

4. Pozaszkoleniowe formy upowszechniania wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym

Olimpiady, konkursy i quizy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym

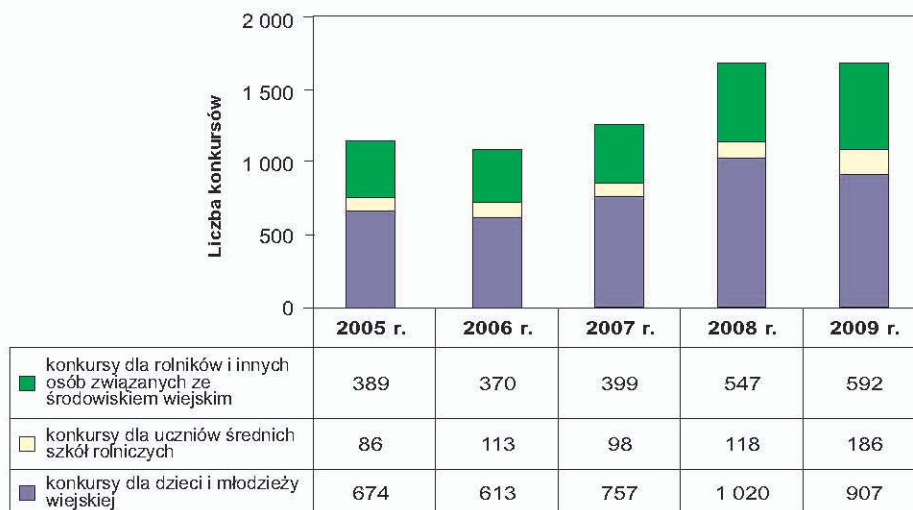
Przeprowadzono samodzielnie lub we współpracy z innymi instytucjami ogółem **1 685 olimpiad i różnego typu konkursów wiedzy o bhp** w gospodarstwie rolnym, a wzięło w nich udział ogółem ponad 71 tys. osób:

- 907 konkursów (w tym 337 testowych i 484 plastyczne oraz 86 innych) dla ponad 50,4 tys. dzieci i młodzieży z ponad 1 285 szkół podstawowych i gimnazjów oraz dla dzieci przebywających na zorganizowanych formach wypoczynku i uczestniczących w masowych imprezach lokalnych;
- 592 konkursy i quizy wiedzy o bhp dla prawie 13,3 tys. rolników i innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim (547 w 2008 roku), w tym 325 na zakończenie szkoleń dla rolników i 202 podczas masowych imprez rolniczych;
- 186 olimpiad i konkursów o zasięgu szkolnym, regionalnym i wojewódzkim dla ponad 7,3 tys. uczniów z około 260 średnich szkół o profilu rolniczym.

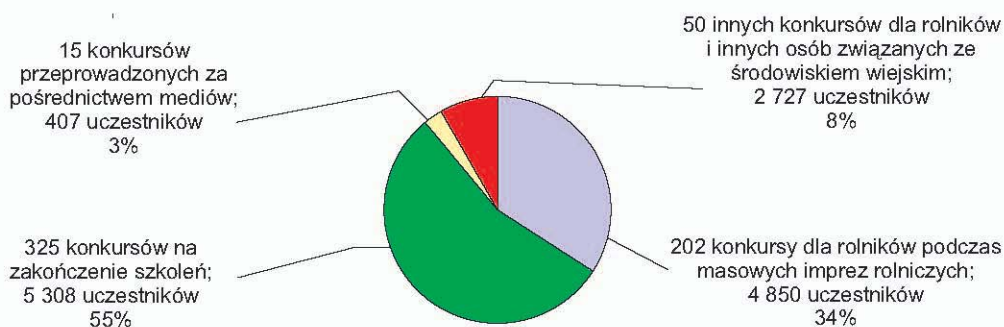
Uczestników konkursów nagradzano wyrobami poprawiającymi bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym różnicując wartość nagród w zależności od stopnia trudności konkursu i zajętego miejsca.

Konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym przeprowadzone przez OR KRUS w latach 2005-2009

Konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym dla rolników i innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim przeprowadzone przez OR KRUS w 2009 roku

Konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym dla dzieci i młodzieży wiejskiej przeprowadzone przez OR KRUS w 2009 roku

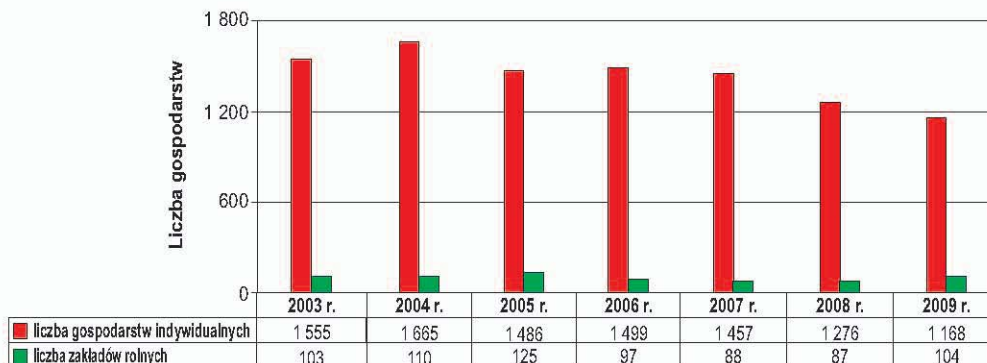
Konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne

Wśród działań wpływających na poprawę warunków pracy, porządek i estetykę w obejściach gospodarskich były konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne.

Przeprowadzono Ogólnokrajowy Konkurs „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne 2009” – w kategorii gospodarstw indywidualnych oraz kategorii zakładów rolnych – organizowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Agencję Nieruchomości Rolnych i Państwową Inspekcję Pracy. Do organizacji konkursu włączały się również Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Izby Rolnicze, związki i organizacje rolnicze oraz samorządy lokalne.

Patronat honorowy objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Lech Kaczyński, zaś patronat medialny sprawowały: Program I TVP S.A, dwutygodnik *Agro.Serwis* i miesięcznik *Agromechanika*. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nadzorowała Konkurs w kategorii gospodarstw indywidualnych. Upowszechniano ideę i Regulamin VII Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne oraz informację o jego przebiegu na stronie internetowej KRUS, w prasie rolniczej i lokalnej, programach telewizyjnych i radiowych, a także portalach internetowych. Rolnikom przekazywano ulotkę promującą konkurs i zachęcającą do wzięcia w nim udziału, którą wydano w nakładzie 50 000 egz.

**Liczba gospodarstw zgłoszonych do Ogólnokrajowego Konkursu
Bezpieczne Gospodarstwo Rolne
w latach 2003-2009**

Regionalne Komisje Konkursowe zwizytowały i oceniły zgłoszone gospodarstwa, wyłaniając do etapu wojewódzkiego spośród nich 147 najlepszych. Komisje Wojewódzkie ponownie poddały je ocenie i wybrały po jednym najbezpieczniejszym gospodarstwie w województwie. Zgodnie z Regulaminem Konkursu, podczas wizytacji gospodarstw zwracano uwagę na porządek w obrębie podwórzy, stan budynków inwentarskich i gospodarczych, wyposażenie maszyn i urządzeń w osłony, podpory i inne zabezpieczenia, stan instalacji elektrycznych, warunki obsługi i bytowania zwierząt, stosowanie i jakość środków ochrony osobistej oraz estetykę gospodarstw.

Centralna Komisja Konkursowa obejrzała 16 gospodarstw, które zwyciężyły na szczeblu wojewódzkim. Zwracano szczególną uwagę na rozwiązania organizacyjne, technologiczne, a przede wszystkim techniczne, które w dużym stopniu decydują o bezpieczeństwie wszystkich osób pracujących i przebywających w gospodarstwie. Według oceny Komisji, wszystkie gospodarstwa rolne prowadzono w sposób nowoczesny, z wielką dbałością o estetykę miejsca pracy oraz przebywania, a bezpieczeństwo pracy było naturalnym elementem jej organizacji, często wypracowywanym od wielu pokoleń.

Wyniki Konkursu ogłoszono na stronie internetowej Kasy.

Finałowa gala podsumowania VII Konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” odbyła się podczas Międzynarodowych Targów Hodowli, Ogrodnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich FARMA 2009 w Poznaniu. Uczestniczyli w niej laureaci wojewódzcy w kategorii gospodarstw indywidualnych i w kategorii zakładów rolnych, a także przedstawiciele patronów, współorganizatorów i fundatorów nagród.

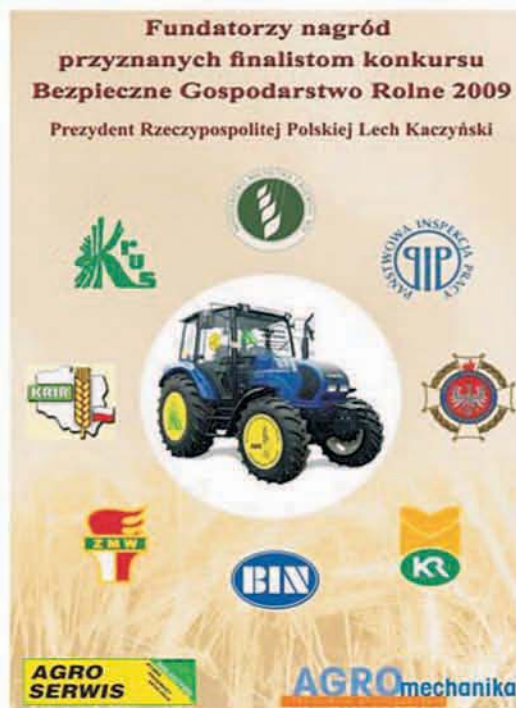
Współorganizatorów Konkursu reprezentowali: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Marek Sawicki, Doradca Prezydenta RP – Jan Krzysztof Ardanowski, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – Henryk Smolarz, Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych – Tomasz Nawrocki, Zastępca Głównego Inspektora Pracy – Iwona Hickiewicz.

Prezentację laureatów poprzedził występ regionalnego zespołu ludowego „Mareziarki” z Powiśla Kwidzińskiego w woj. pomorskim.

Zwycięzcy VII Ogólnokrajowego Konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” 2009 w kategorii gospodarstw indywidualnych – Państwo Maria i Leszek Świderscy z woj. pomorskiego otrzymali z rąk Prezesa KRUS klucze do ciągnika rolniczego Farmtrac 665DT

Wśród nagród dla tegorocznych laureatów Konkursu były także komputery przenośne, nagrody pieniężne, traktory LT 151 z przyczepą PROMO firmy Husqvarna, myjka Kärchera, aparat fotograficzny, zestaw kluczy narzędziowych, włązy bezpieczeństwa do silosów. Wszyscy otrzymali listy gratulacyjne Prezydenta RP, tablety okolicznościowe Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dyplomy od organizatorów, zestawy ochron pracy, roczne prenumeraty Dwutygodnika AgroSerwis i Miesięcznika AGROmechanika oraz drobne nagrody od firm.

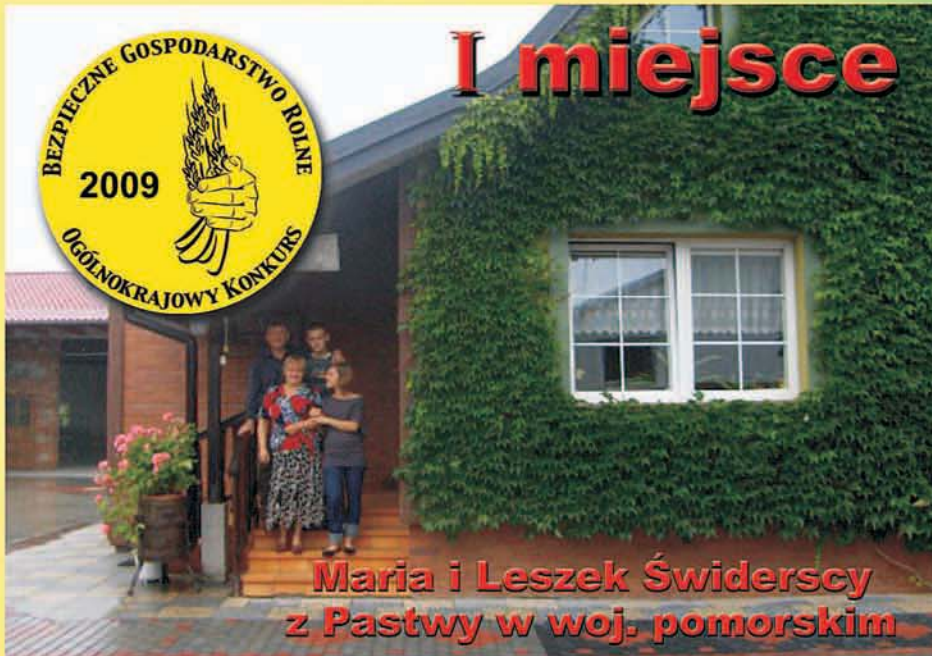

Oddziały Regionalne współuczestniczyły w organizacji 47 innych konkursów, w których oceniano stan bezpieczeństwa w gospodarstwach rolnych. Były to: konkursy o zasięgu gminnym (m.in. w województwie mazowieckim 14 konkursów pn. *Gospodarstwo Rolne Bezpieczne dla Człowieka i Środowiska Naturalnego*, w woj. łódzkim – *Najładniejsza Zagroda i Bezpieczne Gospodarstwo w Gminie Zadzim*, w woj. zielonogórskim 3 konkursy – *Bezpieczne i Estetyczne Gospodarstwo Rolne Gminy Bojadła, Trzebiechów i Zabór*, w woj. wielkopolskim – *Złotowski Rolnik – Dobry Praktyk 2009*), konkursy o zasięgu wojewódzkim (np. *Piękna i Bezpieczna Zagroda – Przyjazna Środowisku w Województwie Świętokrzyskim*, *Najestetyczniejsze Gospodarstwo Agroturystyczne Województwa Lubuskiego*), konkursy na najlepszą realizację zadań w ramach samodzielnego programu na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy w gospodarstwie rolnym (w woj. podlaskim) oraz konkursy na wykonanie zaleceń prewencyjnych, w których rolnicy likwidowali stwierdzone zagrożenia w gospodarstwie, a także *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne Sołtysa, Moja Zagroda Piękna i Bezpieczna, Żniwa Mogą Być Bezpieczne*.

W konkursach tych wzięło udział 634 gospodarstwa rolne.

I miejsce

**Maria i Leszek Świderscy
z Pastwy w woj. pomorskim**

**LAUREACI
VII OGÓLNOKRAJOWEGO KONKURSU
BEZPIECZNE GOSPODARSTWO ROLNE 2009
w kategorii gospodarstw indywidualnych**

I miejsce

Maria i Leszek Świderscy z Pastwy w woj. pomorskim

II miejsce

Alicja i Konrad Gilowscy z Łowców w woj. podkarpackim

III miejsce

Teresa i Alfred Łachowie z Grodzonowic w woj. świętokrzyskim

IV miejsce

Elżbieta i Dariusz Klusko z Pągowa w woj. opolskim

Kinga i Mariusz Wiertelakowie z Sulisławia w woj. wielkopolskim

Regina i Jan Zawadzy z Ciemnoszyj w woj. podlaskim

Wyróżnienie Nagrodą Specjalną

Renata i Henryk Jeremiaszowie z Samborowic w woj. śląskim

Joanna i Andrzej Rutkowscy z Kolonii Maszewo w woj. zachodnio-pomorskim

Wyróżnienie I stopnia

Jadwiga i Dariusz Śmichurowie z Godzieszowej w woj. dolnośląskim

Marcin Wasiniewski z Kiełpina w woj. kujawsko – pomorskim

Wyróżnienie II stopnia

Grażyna i Leszek Bobrowscy z Wólki Kurdybanowskiej w woj. mazowieckim

Celina i Wiesław Bojarscy z Orła w woj. warmińsko-mazurskim

Karolina i Paweł Musielakowie z Dąbrówki Wielkopolskiej w woj. lubuskim

Ilona i Dariusz Nowakowie z Zelgoszczy w woj. łódzkim

Jolanta i Lesław Stojkowie z Wolbromia w woj. małopolskim

Anna i Tomasz Woźniakowie z Jastkowa w woj. lubelskim

Przeeglądy gospodarstw i prac polowych

W dwunastu oddziałach regionalnych pracownicy ds. prewencji uczestniczyli w akcjach wyjazdowych przeprowadzonych w trakcie wzmożonych prac polowych: siewów, sianokosów, żniw, wykopów, inspirowanych przez inspektorów PIP lub realizowanych w ramach zadań komisji ds. bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie indywidualnym. Ogółem zwizytowano 1 274 gospodarstwa.

Celem tych wizytacji było sprawdzenie stanu bezpieczeństwa maszyn i urządzeń posiadanych przez rolników oraz wskazanie zagrożeń wynikających z użytkowania wadliwego sprzętu.

Udzielano porad i zwracano uwagę na stan podwórzy i ciągów komunikacyjnych, stan instalacji elektrycznej oraz przestrzeganie zasad bezpiecznej pracy w trakcie wykonywania wielu prac i czynności rolniczych.

Stoiska i punkty informacyjne KRUS

Zorganizowano 520 stoisk i punktów informacyjnych KRUS podczas: dożynek (Dożynek Jasnogórskich w Częstochowie oraz wojewódzkich, powiatowych i gminnych); międzynarodowych targów rolniczych i mechanizacji rolnictwa oraz regionalnych targów i wystaw rolniczych – np. Międzynarodowych Targów Mechanizacji Rolnictwa POLAGRA-PREMIERY w Poznaniu, Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH w Kielcach, Międzynarodowych Targów Hodowli, Ogrodnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich FARMA w Poznaniu, Międzynarodowych Targów Rolniczych AGRO-PARK w Lublinie i innych; lokalnych festynów i pikników; Dni Otwartych Drzwi w ODR-ach oraz spotkań z udziałem rolników.

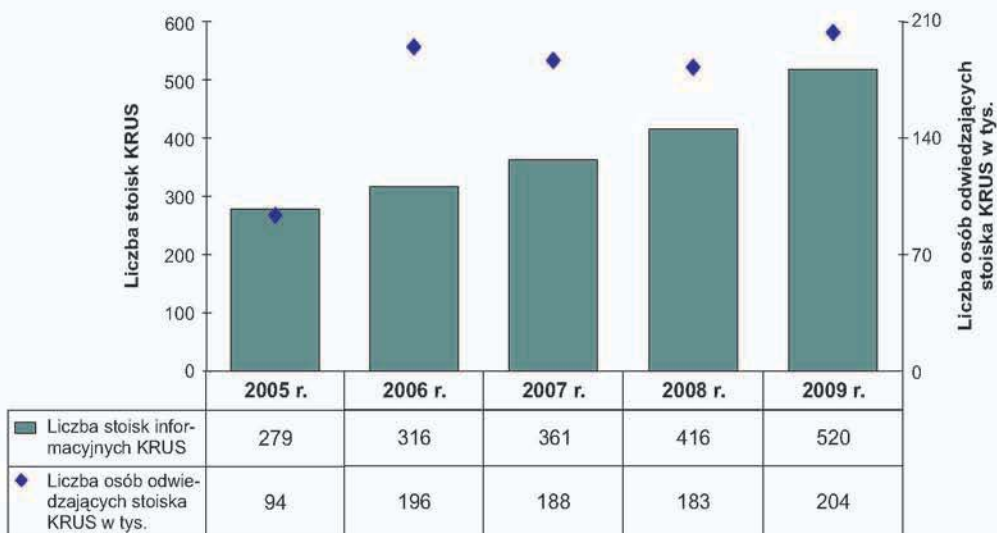
Kasa z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa zorganizowała wspólne stoisko informacyjne dla rolników na Dożynkach Województwa Mazowieckiego w Siedlcach, Dożynkach Prezydenckich w Spale i Międzynarodowej Wystawie Rolniczej AGROSHOW w Bednarach k. Poznania,

Na stoiskach KRUS rozpowszechniano prewencyjne materiały popularyzatorskie (broszury, ulotki, plakaty, zdjęcia), promowano odzież roboczą dla rolników, ochrony osobiste, wyroby oznaczone Znakiem KRUS oraz maszyny i urządzenia zwiększające bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym. Prezentowano zdjęcia z bezpiecznymi rozwiązaniami technicznymi i bezpiecznymi gospodarstwami. Organizowano różne konkursy z zakresu wiedzy o bhp dla rolników i ich dzieci. Pracownicy KRUS udzielali rolnikom informacji o zagrożeniach wypadkami przy pracy oraz przysługujących świadczeniach. Usytuowanie stoisk KRUS w sąsiedztwie instytucji zajmujących się rolnictwem oraz nagłaśnianie organizowanych na nich konkursów, sprawiło że cieszyły się dużym zainteresowaniem. Stoiska KRUS odwiedziło ponad 204 tys. osób.

Stoiska informacyjne KRUS w 2009 roku

Stoiska informacyjne KRUS w latach 2005-2009

Stoisko KRUS podczas Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH w Kielcach

Stoisko KRUS podczas Międzynarodowych Targów Hodowli, Ogrodnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich FARMA w Poznaniu

OR w Poznaniu. Wspólne stoisko KRUS podczas Międzynarodowej Wystawy Rolniczej AGROSHOW w Bednarach

OR w Częstochowie. Stoisko informacyjne podczas dożynek w Raciborzu

OR w Warszawie. Pokaz prac plastycznych dzieci podczas dożynek w Bielsku i wystawa zagrożeń wypadkowych w rolnictwie podczas dożynek powiatowych w Łącku

OR w Krakowie. Stoisko podczas Dożynek Podhalańskich

OR w Warszawie. Stoisko w Czerwcówce Korytnickiej

OR w Rzeszowie. Stoisko w Rudawce Rymanowskiej

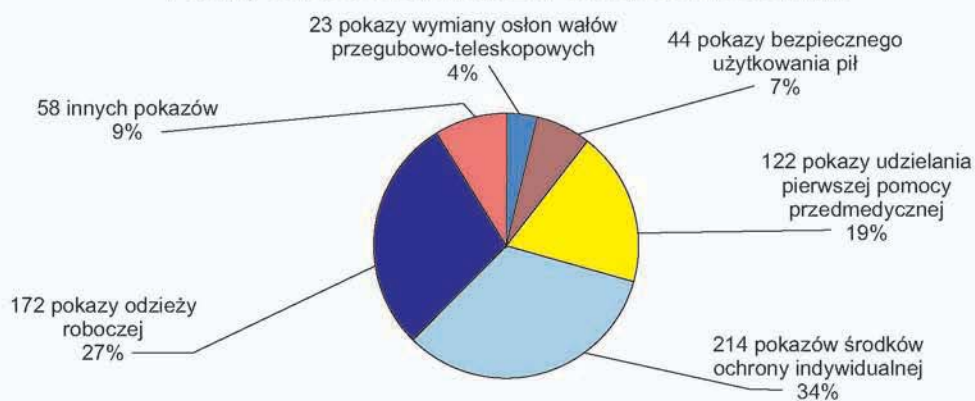

OR w Gdańsku. Targi Rolne w Starym Polu, konkurs dla rolników

Pokazy

Przy współdziałaniu jednostek organizacyjnych KRUS odbyły się 633 pokazy bezpiecznej pracy dla ponad 40 500 osób.

Pokazy przeprowadzone przez OR KRUS w 2009 roku

Liczba pokazów i ich uczestników w latach 2005-2009

Pokazy i wystawy

OR w Poznaniu. Wystawa odzieży bhp w Przygodzicach

OR w Częstochowie. Pokaz środków ochrony osobistej w PT w Bielsku-Białej

OR w Krakowie. Pokaz odzieży ochronnej i prac plastycznych w sali obsługi interesantów w siedzibie OR

OR w Białymstoku. Wystawa prac plastycznych w PT w Zambrowie

OR w Bydgoszczy. Wystawa nagrodzonych prac plastycznych w PT w Brodnicy

OR we Wrocławiu. Ekspozycja ubrania roboczego w PT w Walbrzychu

OR we Wrocławiu. Prezentacja ochron osobistych w Środzie Śl.

OR w Łodzi. Pokaz i nauka udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej

Formy działań pozaszkoleniowych przeprowadzone w 2009 roku

Lp.	Województwo	Olimpiady i konkursy wiedzy o bhp						Konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne		Pokazy		Stoiska informacyjne KRUS		Przeglądy gospodarstw i prac polowych Liczba zwizytowanych gospodarstw
		dla dzieci i młodzieży		dla uczniów średnich szkół rolniczych		dla rolników		Liczba konkursów	Liczba ocenianych gospodarstw	Liczba pokazów	Liczba uczestników	Liczba stoisk	Liczba osób odwiedzających stoiska	
		Liczba konkursów	Liczba uczestników	Liczba konkursów	Liczba uczestników	Liczba konkursów	Liczba uczestników							
1.	dolnośląskie	64	4 037	11	251	29	557	1	83	18	3 251	19	1 015	164
2.	kujawsko-pomorskie	44	2 364	1	706	37	1 414	1	55	59	2 243	30	7 275	50
3.	lubelskie	101	3 520	26	892	61	980	2	81	14	2 540	67	24 604	24
4.	lubuskie	16	805	5	221	12	255	5	101	51	1 481	15	675	0
5.	łódzkie	84	6 644	2	795	26	434	2	89	35	2 613	28	7 370	10
6.	małopolskie	36	1 343	6	188	19	416	2	64	11	1 050	24	10 203	0
7.	mazowieckie	143	4 644	37	1 202	136	2 273	16	210	149	8 251	78	12 582	192
8.	opolskie	20	1 115	10	234	1	7	1	14	13	553	9	1 510	55
9.	podkarpackie	38	4 766	4	87	37	706	2	253	73	3 045	27	16 571	102
10.	podlaskie	73	4 744	22	466	41	1 703	15	224	133	3 320	26	3 160	250
11.	pomorskie	22	1 171	7	194	12	569	1	66	4	289	16	3 285	20
12.	śląskie	36	3 232	8	278	24	753	1	66	18	1 182	32	6 230	81
13.	świętokrzyskie	52	2 480	1	216	37	1 001	6	272	26	9 447	47	69 190	0
14.	warmińsko-mazurskie	63	2 298	5	138	39	589	1	29	2	42	21	8 070	56
15.	wielkopolskie	62	5 206	36	1 154	59	1 531	6	140	20	1 239	54	13 543	270
16.	zachodnio-pomorskie	53	2 068	5	303	22	104	1	30	7	81	27	18 776	0
	Ogółem	907	50 437	186	7 325	592	13 292	63	1 777	633	40 627	520	204 059	1 274

W pokazach środków ochrony osobistych i odzieży roboczej uczestniczyły firmy m.in.: Firma ATC, GRENE, ELMEX, MAG-MED, PHU Las & Ogród, Podlaskie Ogrody, SECURA, Spółdzielnia Inwalidów TĘCZA, Sp. z o.o. ROL-WIR, SPRINTER.

Kontynuowano, rozpoczętą w 1998 roku, wymianę zużytych i uszkodzonych osłon wałów przegubowo-teleskopowych. Podczas pokazów pracownicy LFMR zainstalowali rolnikom 916 nowych osłon.

Pokazy bezpiecznej obsługi pił łańcuchowych czy prawidłowego cięcia drewna prowadzili przedstawiciele firm HUSQVARNA, STIHL i pracownicy nadleśnictw.

Pokazy z zakresu udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych i innych nieszczęśliwych zdarzeniach organizowano we współpracy ze strażakami-ratownikami OSP i PSP, ratownikami PCK, Pogotowia Ratunkowego, Ratownikami Medycznymi oraz lekarzami.

Pokazy bezpiecznej obsługi opryskiwaczy przeprowadzono wspólnie z firmą MAROLEX i KWAZAR.

Popularyzowanie zasad bezpiecznej pracy za pośrednictwem środków masowego przekazu

Wiedzę o zagrożeniach i zabezpieczaniu się przed wypadkami upowszechniano wśród rolników również za pośrednictwem środków masowego przekazu (prasy, radia, telewizji, portali internetowych).

Problematykę bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym i działania prewencyjne organizowane przez KRUS popularyzowano w 409 artykułach, które ukazały się w prasie lokalnej, regionalnej i rolniczej, a także biuletynach urzędów gmin, izb rolniczych i ośrodków doradztwa rolniczego.

W regionalnych stacjach publicznych i komercyjnych wyemitowano 78 audycji radiowych i 32 telewizyjne. Dla Redakcji Gospodarczo-Społecznej I Programu Polskiego Radia nagrano 10 audycji nt. występujących zagrożeń w gospodarstwach rolnych i sposobów zapobiegania im.

Informacje nt. wypadków w rolnictwie i prowadzonych działań prewencyjnych zamieszczano na stronie internetowej Kasy oraz urzędów, gmin, szkół i instytucji zainteresowanych bezpieczeństwem pracy.

Na stronie internetowej Kasy Prezes KRUS apelował do rolników o przestrzeganie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym.

Pracownicy Kasy udostępniali dziennikarzom materiały i informacje obrazujące skalę, okoliczności i przyczyny wypadków, zasady bezpieczeństwa pracy w rolnictwie oraz promujące podejmowane przez Kasę działania dla rolników i członków ich rodzin, a także przekazywali artykuły prewencyjne do zamieszczenia.

W mediach ogłaszano i prowadzono konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym. Wiele działań prewencyjnych objętych było patronatem medialnym. Szczególnie popularyzowano cel i zasady Ogólnokrajowego Konkursu *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne*, a także osiągnięcia w zakresie poprawy warunków pracy w gospodarstwach laureatów tego Konkursu.

Przeprowadzono m.in. konkurs na prezentacje multimedialne pt. „*Na wsi można żyć zdrowo i bezpiecznie*”, na który 70 autorów, w tym uczniów z 20 szkół (podstawowych, gimnazjów i rolniczych) przekazało 58 prezentacji adresowanych do rolników, młodzieży i dzieci wiejskich.

Dla większego zainteresowania dziennikarzy i publicystów popularyzacją wiedzy o zagrożeniach i zasadach bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym przeprowadzono po raz piętnasty konkurs pn. „*W rolnictwie można pracować bezpieczniej*” na publikacje poświęcone bezpieczeństwu pracy w rolnictwie. Uczestniczyło w nim 27 publicystów i popularyzatorów działalności prewencyjnej KRUS, którzy zgłosili 50 publikacji prasowych, 48 audycje radiowych i 5 audycje oraz 2 cykle audycje telewizyjnych.

Kasa współuczestniczyła w organizacji XI Ogólnopolskiego Konkursu Radiowego pt. „*Strażacy ochotnicy nie tylko gaszą*”, przeprowadzonym przez Zarząd Główny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej i Program I Polskiego Radia S.A.

Udział w seminariach i konferencjach

Pracownicy Kasy uczestniczyli w seminariach, konferencjach oraz różnego rodzaju spotkaniach poświęconych zagadnieniom związanym z bezpieczeństwem pracy w gospodarstwie rolnym. Przygotowano referaty, wystąpienia i prezentacje multimedialne. Były to m. in.:

- XVI Międzynarodowe Seminarium Ergonomii, Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie pt. *Ocena Ryzyka Zawodowego w Rolnictwie w dniach 19-21 października 2009 r. w IMW w Lublinie (wygłoszono referat pt. „Przyczyny i okoliczności wypadków przy pracy rolników oraz działania prewencyjne KRUS i ich wpływ na ograniczenie ryzyka zawodowego”)*;
- XV Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. „Problemy intensyfikacji produkcji zwierzęcej z uwzględnieniem ochrony środowiska i standardów UE”, organizowana przez Instytut Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa (IBMER) w dniach 22-23 września 2009 r. w Warszawie (wygłoszono referat nt. „Technologiczne ograniczenia zagrożeń wypadkowych w chowie i hodowli bydła”)
- XV Krajowa Konferencja Ergonomiczna nt. „Problematyka bezpieczeństwa, ergonomii oraz ekologii w użytkowaniu maszyn i ciągników rolniczych”, organizowana przez Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych (PIMR) w dniu 5 listopada 2009 r. w Poznaniu (wygłoszono referat nt. „Wypadki w rolnictwie indywidualnym z udziałem maszyn i urządzeń do produkcji rolnej”)

KONKURS „W rolnictwie można pracować bezpiecznie” podsumowany!

Publikacje „Echa Katolickiego” w czołówce nagrodzonych prac!

Anna Wolańska - dziennikarka „Echa Katolickiego” - zdobyła I nagrodę Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego za najlepszy autorski cykl publikacji prasowych nadesłanych na XV konkurs pt. „W rolnictwie można pracować bezpiecznie”. Gratulujemy Laureatce i wszystkim nagrodzonym w tegorocznym konkursie Kasy.

Publikacje Anny Wolańskiej, pt. „Na zakęcie”, „Upadek Stanisława R.”, „Trzy obrazy z ogniem” i „Kawalerzyk”, zostały się w ocenie komisji na najlepszy cykl wśród ogółu publikacji prasowych nadesłanych na tegoroczny konkurs. Jego celem jest oddziaływanie na poprawę warunków bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych oraz eliminowanie zagrożeń w środowisku pracy i życia rolników.

Zgodnie z regulaminem konkursu, materiały prasowe oceniane są w dwóch kategoriach publikacji: popularyzatorskich i problemowych. W obu kategoriach oceniane są trzy grupy publikacji, według nośników informacji, tj.:

- artykuły prasowe (nadesłano 50 artykułów 14 autorów);
- audycje radiowe (w tej grupie uczestniczyło 11 autorów, którzy przesyłali 48 audycji);
- audycje telewizyjne (uczestniczyło 5 audycji i 2 cykle dwóch autorów).

W każdej grupie publikacji nagrody przyznawane są za najlepsze prace: problemowe, popularyzatorskie oraz za cykle - prasowe, radiowe i telewizyjne.

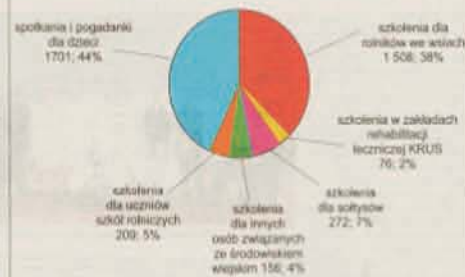
Prace nadesłane na XV konkurs prezentowały bardzo zróżnicowany i wysoki poziom. Wobec tego komisja stanęła przed wyjątkowo trudnym zadaniem wyłonienia laureatów i dokonała podzielenia regulaminowych nagród. O zwycięstwie przesądziło to, jak autorzy podjęli się od strony merytorycznej ukazania zagrożeń bezpieczeństwa życia i pracy w środowisku wiejskim, na ile ekspresyjnie zaprezentowali zagrożenia w gospodarstwach rolnych i przesłanie konkursu, że... „W rolnictwie można pracować bezpiecznie”.

Komisja zwróciła uwagę, że wszyscy uczestnicy wykazali się profesjonalną znajomością zagadnień obszarających tytułową sferę konkursu oraz że w tym roku konkurs zwrócił uwagę znacząco grona docelowych dziennikarzy i różnorodnych mas mediów.

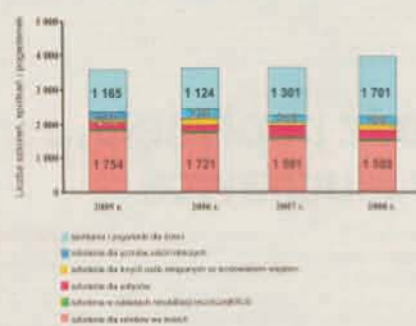
Konkurs, o którym wyżej, jest jedną z wielu form oddziaływania Kasy na eliminowanie zagrożeń wypadkowych w gospodarstwach rolnych oraz upowszechnianie zasad bezpieczeństwa pracy rolniczej. Już mas media w upowszechnianiu tej tematyki jest nie do przecenienia. Działania prewencyjne Kasy przede wszystkim są jednak adresowane bezpośrednio do rolników, Kasa proponuje im udział w Ogólnokrajowym Konkursie „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”. Organizuje liczne pokazy bezpiecznego użytkownika maszyn i narzędzi rolniczych, za chęcią do wymiany osłon walów przegubowo-teleskopowych. Szkoli, jak prawidłowo eksploatować instalację elektryczną w gospodarstwie, nakłania do pracy z użyciem odzieży roboczej i środków ochrony osobistej. Sezonowo wizytuje gospodarstwa rolne w ramach akcji zniwowych oraz podczas intensywnych prac wiosennych i jesiennych. Zwraca uwagę na występujące zagrożenia w obejściu, polu i na drodze, wynikające z niezamocnienia zasad BHP i wadliwego lub niezabezpieczonego sprzętu, a także akcentuje potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom, pomagającym rodzicom lub przebywającym w pobliżu miejsca wykonywania prac w gospodarstwie. Inspektorzy ds. prewencji skutecznie też „angażują” dzieci i młodzież z terenów wiejskich do udziału w konkursach piaszecznych KRUS, quizach i olimpiadach wiedzy o BHP w rolnictwie. O tym, że zainteresowanie tą tematyką jest znaczne, a wiedza przydatnych pokoleń rolników już nadspodziewanie duża, świadczy inny konkurs Kasy i br.

na prezentacje multimedialne pt. „Na wieś można być zdrowo i bezpiecznie”, w którym liczny udział wzięli dzieci i młodzież szkolna. Skale i kierunki prewencji, prowadzonej w ramach ustawowych zadań Kasy, ilustrują zestawienia Biura Prewencji i Rehabilitacji Centrali KRUS.

Szkolenia, spotkania i pogadanki z zakresu bhp według odbiorców w 2008 roku

Szkolenia, spotkania i pogadanki z zakresu bhp w gospodarstwach rolnych przeprowadzone przez OT/KRUS w latach 2005-2008 według grup odbiorców

Olimpiady i konkursy o bhp w gospodarstwie rolnym dla dzieci i młodzieży wiejskiej, przeprowadzone przez OR/KRUS w 2008 r.

Pracownicy Oddziałów Regionalnych uczestniczyli także w:

- Konferencji „Praca w lesie może być bezpieczna”, zorganizowanej wspólnie z Dyrekcją Lasów Państwowych i Nadleśnictwem we Włodawie (OR w Lublinie, PT w Chełmie);
- Seminarium Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie, w MODR w Zgłobicach 25.03.2009 roku. Wygłoszono referat „Zapobieganie upadkom – bhp na wysokości”. Przeprowadzono pokaz bezpiecznej obsługi opryskiwaczy. (OR w Krakowie, PT w Tarnowie);
- Konferencji Kierowniczej Kadry Organów Samorządu, Inspekcji i Straży Powiatu Mieckiego w Zakresie Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności „Zagrożenia związane z pracą w rolnictwie”. (OR w Rzeszowie);
- Konferencji poświęconej gospodarstwu ekologicznym nt. „Rolnictwo ekologiczne – teraźniejszość i perspektywy rozwoju”, zorganizowanej w Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Kalsku w dniu 11 grudnia 2009 roku (OR w Zielonej Górze);
- Konferencji pn. „Ocena stanu bezpieczeństwa Przeciwpożarowego i BHP w obejściach gospodarstw wiejskich” w Ciechocinku 29.06.2009 roku (OR w Bydgoszczy);
- Konferencji organizowanej przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników Służby Bezpieczeństwa i Higieny Pracy pn. „Gospodarstwo Rolne – Bezpieczne Miejsce Pracy”, 22 czerwca 2009 roku (OR w Olsztynie);
- I Forum Rolników Kujaw i Pomorza pn. „Aktualne problemy polskiej wsi” w Bydgoszczy 16.04.2009 roku (OR w Bydgoszczy);
- II Forum Ekologicznym, zorganizowanym w Karpaczu przez DODR we Wrocławiu;
- Seminarium zorganizowanym z okazji Międzynarodowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy przez Kaliski Oddział Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pracowników Służby Bezpieczeństwa i Higieny Pracy 28 kwietnia 2009 roku. Wygłoszono referat „KRUS w trosce o bezpieczną pracę w rolnictwie”. (OR w Poznaniu);
- XXV Międzynarodowe Seminarium Wykładowców Ergonomii nt. „Osiągnięcia współczesnej ergonomii i bezpieczeństwa pracy w dydaktyce i badaniach”, zorganizowane przez PAN Oddział w Poznaniu, w Rydzynie w dniach 11-14 października 2009 r.

Ponadto pracownicy KRUS wzięli udział w posiedzeniach regionalnych, wojewódzkich i powiatowych komisji ds. bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie, w forach sołtysów, a także w różnych spotkaniach z przedstawicielami samorządów i instytucji zainteresowanych bezpieczeństwem mieszkańców wsi.

W ramach programu szkolenia lekarzy wiejskich (gminnych) ośrodków zdrowia w zakresie prewencji, rehabilitacji i orzecznictwa lekarskiego, Kasa kontynuowała cykl konferencji naukowo-szkoleniowych nt. „Ryzyko choroby zawodowej rolników – spojrzenie interdyscyplinarne”. Zorganizowano cztery konferencje, w których uczestniczyło 336 lekarzy z terenu działania Oddziału Regionalnego w Olsztynie, Wrocławiu, Rzeszowie i Łodzi.

Instruktaż podczas oględzin miejsc wypadków i wydawanie zaleceń prewencyjnych

Inspektorzy ds. prewencji w trakcie prowadzenia postępowań powypadkowych dokonywali w gospodarstwach rolnych oględzin miejsc i przedmiotów związanych z wypadkami. Zwracali uwagę na występujące zagrożenia – nieporządek w obejściu gospodarskim, brak zabezpieczeń i osłon, nie stosowanie właściwego obuwia i odzieży roboczej oraz ochron osobistych. Udzielali instruktażu poszkodowanym i członkom ich rodzin jak należy unikać tych zagrożeń i podawali sposoby ich likwidacji. Przekazywali ulotki i broszury tematyczne.

W celu zmniejszenia ryzyka ponownego zaistnienia wypadku, wydawano zalecenia prewencyjne dotyczące usunięcia przyczyny wypadku i stwierdzonych nieprawidłowości. Prowadzono konkursy na najlepiej wykonane zalecenie prewencyjne.

5. Współudział Kasy w tworzeniu systemu ratownictwa przedmedycznego

Realizowano porozumienie zawarte 23.12.1999 roku pomiędzy Prezesem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego a Prezesem Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczące współpracy we wdrażaniu systemu ratownictwa przedlekarskiego w rejonach wiejskich. W celu łagodzenia skutków wypadków przy pracy rolniczej, Kasa przekazała jednostkom Ochotniczej Straży Pożarnej kolejne zestawy ratownictwa przedlekarskiego.

Ogółem w latach 2000-2009 zakupiono 1 024 zestawy ratownictwa przedlekarskiego.

Jednostki OSP, które otrzymały ww. zestawy informowały OR KRUS o ich wykorzystaniu podczas akcji ratowniczych. Według uzyskanych danych z jednostek OSP w 2009 roku zestawy ratownicze używano w ponad 3 600 akcjach ratowniczych. Interwencje dotyczyły wypadków przy pracy rolniczej, wypadków drogowych, usuwania skutków pożaru, ulewy czy wichury. Otrzymany sprzęt ratownictwa przedmedycznego strażacy wykorzystywali także do prezentacji i pokazów oraz zabezpieczenia pod względem medycznym imprez masowych organizowanych na terenie wioski, gminy, powiatu czy województwa.

Wspólnie ze strażakami z jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej kontynuowano, zainicjowane w latach poprzednich, działania prewencyjne wśród rolników oraz dzieci wiejskich. Przeprowadzono z udziałem strażaków OSP 60 szkoleń i prelekcji, w których uczestniczyło ponad 2 500 osób, 88 pokazów udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej, gaszenia pożarów, ochron osobistych i odzieży roboczej dla ponad 4 100 dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. W czasie trwania imprez otwartych i festynów w rejonach wiejskich przedstawiciele OSP współorganizowali turnieje i konkursy o tematyce przeciwpożarowej oraz zasadach bhp w rolnictwie, a także regionalne mistrzostwa w ratownictwie drogowym i medycznym. Przeprowadzono wspólnie ze strażakami OSP wizytacje 46 gospodarstw.

Oddziały regionalne włączyły się do organizacji Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”, którego celem było zainteresowanie dzieci i młodzieży ochroną przeciwpożarową, tradycją i życiem środowisk strażackich.

6. Starania KRUS o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników

Prezes KRUS od dnia 01. stycznia 1995 roku maszynom i urządzeniom o wysokim poziomie bezpieczeństwa lub innym wyrobom zwiększającym bezpieczeństwo pracy rolniczej nadaje „Znak Bezpieczeństwa KRUS”. Znak KRUS nadawany jest na podstawie regulaminu, który określa warunki ubiegania się, przyznawania i odbierania tego Znak.

Kasa badając okoliczności i przyczyny wypadków, ustala czy konstrukcja lub sposób wykonania danej maszyny i innych technicznych środków do produkcji rolnej wpłynęły na zaistnienie zdarzenia. Dostawca (producent, importer, sprzedawca) występujący o nadanie „Znaku Bezpieczeństwa KRUS” dobrowolnie poddaje atestacji swój wyrób, zarówno pod względem spełnienia wymogów bezpieczeństwa biernego (konstrukcja), jak i czynnego (zaistnienie wypadków z udziałem danego urządzenia w przeszłości – ryzyko szcztątkowe).

W 2009 roku Prezes Kasy przyznał kolejne dwa zezwolenia do oznaczania wyrobów „Znakiem Bezpieczeństwa KRUS”. Uroczyste wręczenie zezwoleń i Statuetek „Dobrosław” miało miejsce podczas Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH'2009 w Kielcach.

Otrzymała je EXPOM Sp. z o.o. z Krośniewic dla:

- 6. typów agregatów do upraw przedsięwnych „WICHER” o szerokości roboczej od 2,5 m do 5,7 m (zezwolenie nr 58/2009)

oraz

- 5. typów wałów wahadłowych przednich „TERRA I” o szerokości roboczej od 1,3 do 2,5 m (zezwolenie nr 59/2009).

W latach 1995-2009 „Znak Bezpieczeństwa KRUS” uzyskało 26. producentów dla 174. wyrobów. Na koniec 2009 roku ważne było 56 zezwoleń, upoważniających 24. producentów do oznaczania Znakiem Kasy 166. wyrobów.

Inną formą oddziaływania na rzecz produkcji i dystrybucji właściwych wyrobów jest przyznawanie przez Prezesa Kasy od 1996 roku **wyróżnień targowych** pn. „**DOBROŚLAW**” za „**Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym**”. Do tego wyróżnienia typowane są wyroby, które skutecznie mogą zmniejszyć zagrożenia występujące podczas pracy w gospodarstwach rolnych.

Kolejne wyróżnienie i Statuetkę „Dobrosław” Prezes Kasy przyznał firmie ZAP SZNAJDER BATTERIEN S.A. z Piastowa k. Warszawy za prostownik „SmartCharge” do bezpiecznego ładowania akumulatorów, które wręczył podczas Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH’2009 w Kielcach.

Ogółem przyznano 54 wyróżnienia targowe dla 45. dostawców (producentów i importerów) 91. typów wyrobów (61. grup wyrobów).

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników nałożyła na KRUS obowiązek podejmowania starań w zakresie produkcji i dystrybucji bezpiecznych środków (produkcji i ochrony pracy). Poprzez **postępowania prewencyjne** eliminowane są z rynku techniczne środki produkcji, których wady konstrukcyjne, wykonanie lub błędna instrukcja obsługi były lub mogą być przyczyną wypadków albo źródłem zagrożenia dla użytkowników. Natomiast w **postępowaniach regresowych** Prezes KRUS domaga się od dostawców wadliwych wyrobów i usług będących przyczyną wypadku zwrotu świadczeń powypadkowych wypłaconych z ubezpieczenia społecznego rolników.

W 2009 roku nie zgłoszono do OR KRUS wypadków, których przyczyną była wada konstrukcyjna maszyny lub wadliwie świadczona usługa.

Zakończono natomiast toczące się od 2006 roku postępowanie wobec producenta zawieszanego opryskiwacza polowego P 161/2. W wyniku postępowania dokonano stosownego zapisu w instrukcji obsługi i zmian konstrukcyjnych opryskiwacza.

O bezpiecznych wyrobach (ze Znakiem KRUS i wyróżnionych jako wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym) oraz o wadliwych wyrobach informowano rolników podczas targów i innych imprez rolniczych, szkoleń i spotkań, na konferencjach, seminariach, sympozjach oraz spotkaniach poświęconych bezpieczeństwu pracy w rolnictwie.

Ponadto Kasa współorganizowała XXXVII Ogólnopolski Konkurs Poprawy Warunków Pracy, przeprowadzony przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy pod patronatem Ministra Pracy i Polityki Społecznej, którego celem jest poprawa warunków pracy, jej bezpieczeństwo oraz ochrona człowieka w środowisku pracy. Prezes Kasy przyznaje nagrodę za wyrób lub rozwiązanie, które wpływa na zwiększenie bezpieczeństwa pracy w gospodarstwie rolnym.

7. Współpraca z instytucjami i organizacjami, a także z aktywnym wiejskim na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym

Oddziały podjęły szeroką współpracę z wieloma instytucjami działającymi na rzecz poprawy bhp w rolnictwie, tj. Państwową Inspekcją Pracy, Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, Izbami Rolniczymi, Urzędami Wojewódzkimi, Starostwami Powiatowymi, Urzędami Gmin, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, Kołami Gospodyń Wiejskich, Policją.

Współpraca z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego przyniosła owocne szkolenia dla rolników, podczas których powiązано temat wdrożenia w gospodarstwach zasady wzajemnej zgodności z bezpieczeństwem pracy w gospodarstwach.

Współpraca z jednostkami OSP, którym przekazano zestawy ratownictwa przedmedycznego, polegała na bezpłatnym użyczeniu sal wykładowych, uczestnictwie strażaków w prowadzeniu działań prewencyjnych dla rolników i dzieci.

Wiele działań prewencyjnych prowadzono wspólnie z lokalnymi władzami samorządowymi. Udostępniano lokale i sprzęt audiowizualny do przeprowadzenia szkoleń dla rolników i sołtysów. Włączano się do współorganizowania konkursów dla rolników i dzieci, fundując nagrody i obejmując konkursy honorowym patronatem, co podwyższało rangę konkursów.

Koła Gospodyń Wiejskich były inicjatorami wielu szkoleń i konkursów.

Nawiązywano lub poszerzano kontakty z producentami maszyn, urządzeń i wyrobów dla rolnictwa, których produkty odznaczają się wysokim poziomem bezpieczeństwa i mogą poprawiać bezpieczeństwo pracy.

Współpracowano ze szkołami w ramach realizacji programu edukacyjnego, konkursów dla dzieci oraz olimpiad dla uczniów średnich szkół rolniczych. Dzięki współpracy z dyrekcją szkół prowadzono spotkania z rodzicami podczas szkolnych wywiadówek.

8. Finansowanie działań prewencyjnych KRUS

Na działalność prewencyjną w 2009 roku ze środków Funduszu Prewencji i Rehabilitacji wydatkowano ogółem 1 949,5 tys. PLN.

W przeliczeniu na jedno sołectwo wydatkowano 48,2 PLN, a na jednego ubezpieczonego w KRUS – 1,2 PLN.

III. Podsumowanie

W 2009 roku zgłoszono do KRUS 26 943 zdarzenia wypadkowe, tj. o 779 mniej (2,8%) niż w roku poprzednim. Liczba ubezpieczonych w KRUS zmniejszyła się o 0,9%, tj. z 1 584 884 do 1 570 617.

Za wypadki przy pracy rolniczej w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników uznano 24 461 zdarzeń, o 1 438 mniej (5,3%) niż w roku poprzednim.

Liczba wypadków powodujących wypłatę odszkodowań w następstwie orzeczonego uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci zmniejszyła się o 336 (1,9%) i wyniosła 17 620.

Większość wypadków (62,9%) spowodowała uszczerbek na zdrowiu nie przekraczający 5%. Udział wypadków z uszczerbkiem powyżej 60% utrzymuje się na poziomie 0,7-0,8%. Niezdolność do samodzielnej egzystencji wskutek wypadku stwierdzono u 38 osób, a śmiercią poszkodowanych zakończyły się 102 wypadki (o 7 więcej niż w 2008 roku).

Wskaźnik wypadkowości mierzony liczbą wypadków powodujących wypłatę jednorazowych odszkodowań na 1 000 ubezpieczonych w KRUS obniżył się o 0,1 i wyniósł 11,2. Najwyższy – w województwach warmińsko-mazurskim (14,8), podlaskim i kujawsko-pomorskim (13,8), lubelskim (13,1), a najniższy – w opolskim (6,6), zachodnio-pomorskim (7,9), małopolskim (8,1) i śląskim (8,4).

Struktura grup wypadków nie uległa istotnym zmianom. Nadal dominowały wypadki z grup „upadek osób” (48,4%), „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta” (13,8%) oraz „pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń” (12,6%). Wypadki z tych trzech grup stanowiły prawie 75% wszystkich wypadków.

Przeprowadzona w oparciu o aplikację WypRol szczegółowa analiza przyczyn i okoliczności wypadków, w których zakończono postępowanie dowodowe w 2009 roku, dowodzi, że najczęściej do wypadków dochodziło na podwórzu i w obejściu gospodarstwa (41,9%), w pomieszczeniach produkcyjnych (31%) oraz w trakcie prac na polach i łąkach (11,6%).

Większość wypadków miała miejsce podczas prac związanych z obsługą zwierząt (18,5%), przenoszeniem materiałów (13,8%) i przemieszczaniem się po gospodarstwie (12,6%).

Wypadki z udziałem maszyn i urządzeń stanowiły 34,6% wszystkich, w których zakończono postępowanie dowodowe w 2009 roku. Najwięcej było ich podczas użytkowania ciągników rolniczych (21,6%), przyczep transportowych (17,1%) i pilarek tarczowych (13,0%).

Wypadkom częściej ulegali mężczyźni (69,8% poszkodowanych) niż kobiety. Wskutek wypadków przy pracy rolnicy doznali ogółem 19 148 stałych lub długotrwałych urazów różnych części ciała, przede wszystkim uszkodzenia kończyny górnej – 9 409 urazów (49,14%) i kończyny dolnej – 7 120 urazów (37,18%).

Główną przyczyną wypadków to zła organizacja pracy, przede wszystkim niewłaściwa organizacja samego stanowiska pracy, tj. zły stan nawierzchni podwórzy i ciągów komunikacyjnych, brak odpowiednich przejść i dojsć w obejściu gospodarstwa oraz w pomieszczeniach produkcyjnych, nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, niewłaściwe rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy. Również niewłaściwy sposób wykonywania czynności – niezgodny z zasadami bhp, niewłaściwe skoordynowanie prac zbiorowych, niezajomość instrukcji obsługi oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Bezpośrednią przyczyną wielu wypadków były również trudne i zmieniające się często warunki atmosferyczne. Także brak lub niewłaściwe osłony maszyn, urządzeń i narzędzi, nieużywanie przez rolników ochron i ubrań roboczych, niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu, narowistość i agresja zwierząt oraz ich reakcja na nieznanne bodźce i otoczenie.

Przyznano 174 jednorazowe odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu spowodowanego chorobą zawodową. Dominowały przede wszystkim choroby zakaźne, a wśród nich choroby roznoszone przez kleszcze (głównie boreliozy – 132).

Na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i chorobom zawodowym rolników Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego realizowała zaplanowane działania zgodnie z ustawą o ubezpieczeniu społecznym rolników i kierunkami nakreślonymi przez Prezesa Kasy. Plany działań prewencyjnych opracowywano na podstawie analizy przyczyn i okoliczności wypadków.

Wiedzę o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym upowszechniano poprzez:

- szkolenia, spotkania i pogadanki (przeprowadzono ich 4 067 dla ponad 151,5 tys. rolników i ich dzieci oraz osób związanych ze środowiskiem wiejskim,
- konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym (592 dla prawie 13,3 tys. rolników, sołtysów i innych osób mieszkających na wsi),
- olimpiady wiedzy o bhp dla uczniów szkół podstawowych, zawodowych, gimnazjów oraz konkursy testowe, plastyczne, fotograficzne dla dzieci (1 093 z udziałem 57,7 tys. uczniów i dzieci podczas wakacji, w tym 7,3 tys. uczniów szkół średnich o profilu rolniczym),
- instruktaż dla poszkodowanych rolników i członków ich rodzin podczas prowadzenia postępowania powypadkowego,
- pokazy bezpiecznej pracy (633 dla ponad 40,5 tys. osób),
- udział w imprezach masowych dla rolników,
- stoiska i punkty informacyjne KRUS (520 stoisk odwiedziło 204 tys. osób), materiały popularyzatorskie (broszury, poradniki, ulotki, kalendarz, filmy, plakaty, artykuły prasowe, materiały dla dzieci),
- udział w konferencjach, seminariach i spotkaniach,
- środki masowego przekazu – prasę, radio, telewizję, portale internetowe.

Organizowano konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne (Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne i inne, w których uczestniczyło 1 777 gospodarstw), a także przeglądy gospodarstw i prac polowych, w których zwizytowano 1 274 gospodarstwa.

W celu łagodzenia skutków wypadków przy pracy rolniczej, zakupiono kolejne zestawy ratownictwa przedlekarskiego dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.

Prowadzono starania o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników. Prezes Kasy wydał 2 kolejne zezwolenia upoważniające producentów do oznaczania wyrobów „Znakiem Bezpieczeństwa KRUS” oraz przyznał wyróżnienie targowe „DOBROŚLAW” za „Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym”.

Liczba mieszkańców wsi uczestniczących we wszystkich formach działań popularyzujących wiedzę o bezpieczeństwie pracy w rolnictwie i podnoszących świadomość stosowania zasad ochrony zdrowia i życia gospodarstwie rolnym systematycznie wzrasta.

Współpracowano z wieloma instytucjami działającymi na rzecz poprawy warunków pracy w rolnictwie, w tym z Państwową Inspekcją Pracy, Ośrodkami Doradztwa Rolniczego i Ochotniczą Strażą Pożarną. Podjęto szereg działań prewencyjnych z udziałem lokalnych władz samorządowych.

Na działalność prewencyjną realizowaną przez KRUS w 2009 roku ze środków Funduszu Prewencji i Rehabilitacji wydatkowano w przeliczeniu na jedno sołectwo wydatkowano 48,2 PLN a na jednego ubezpieczonego w KRUS – 1,2 PLN.

Wypadkowość w rolnictwie jest nadal wysoka i bardzo zróżnicowana w różnych rejonach kraju. Działania Kasy na rzecz zapobiegania wypadkom należy więc kontynuować poprzez oddziaływanie na jak największą populację mieszkańców wsi.

Niniejsza informacja zostanie zamieszczona na stronie internetowej Kasy www.krus.gov.pl (prewencja).

Opracowano w Biurze Prewencji i Rehabilitacji C/KRUS
Warszawa, maj 2010 rok.